

Klimatstrateg
Anitha Ljung
Anitha.ljung@trelleborg.se
0410-73 32 95

Uppföljningsrapport 2021 Klimatanpassningsplan 2018-2023.

Sammanfattning

Trelleborgs kommun har under en dryg tioårsperiod arbetat strategiskt kommunövergripande med klimatanpassning. Klimatanpassningsplanen från 2018 syftar till att koppla ett helhetsgrepp om frågan, sprida kunskap om ämnet samt samla arbetet med kommunens åtgärder för att därigenom åstadkomma och säkerställa ett robust, motståndskraftigt och klimatsäkert Trelleborg.

Planen har nu följts upp efter 2021.

Halvtidsrapporten efter 2020 visade att den beslutade planen har varit till nytta genom att över hälften av de utpekade åtgärderna har påbörjats och i stor utsträckning genomförts. Någon större förflyttning har inte skett mellan år 2020 och 2021

I närtid fokuserar Trelleborg kommun sitt åtgärdsarbete och sina resurser på de tre områdena skyfall och översvämningar, havsnivåhöjningar och kustskydd samt värmeböljor och höga temperaturer.

Framför oss ligger ett mera långsiktigt fortsatt arbete med att stötta naturmiljöns, jordbrukets och besöksnäringens anpassning.

Inom sektorn Turism och friluftsliv är det tydligt att ett större omtag om frågan behöver göras, med fokus på en diskussion utifrån ett mera långsiktigt perspektiv gällande beredskap inför en eventuell påverkan på Europas framtida turistströmmar. I närtid behöver diskussion föras om hur besöksnäringar såsom campingplatser och andra sårbara anläggningar kan stöttas i händelse av skyfall med översvämningar samt värmeböljor och extrema temperaturer.

Bakgrund

2017 beslutade Kommunfullmäktige om en uppdaterad Klimatanpassningsplan för perioden 2018-2023. I höstas godkändes en halvtidsrapport 2020 av Kommunfullmäktige (**2021-10-25 § 300 Godkännande av halvtidsrapport 2020 för Klimatanpassningsplan 2018-2023 KS 2021/463**)

Kommunfullmäktiges beslutade samtidigt att Klimatanpassningsplanen återrapporteras till kommunfullmäktige årligen.

Därför har nu åtgärderna i denna plan följts upp efter 2021.

Syfte

Det övergripande syftet med en klimatanpassningsplan är att koppla ett helhetsgrepp om klimatanpassningsarbetet för att bedriva det från en central nivå i en tvärssektoriell systematisk process.

Några ytterligare syften är även

- att sprida kunskap om klimatförändringarna och dess effekter som kommunen måste förbereda sig för.
- att förmedla och utvärdera vilka åtgärder kommunen har utfört, planerar att utföra samt kommer att behöva utföra i framtiden för att säkra kommunens fortsatta robusthet och motståndskraft mot framtida effekter av klimatförändringarna.

Mål

Målet med arbetet är att under perioden 2018 - 2023 åstadkomma och säkerställa ett robust, motståndskraftigt och klimatsäkert Trelleborg som lindrar skadeverkningarna av skyfall och översvämningar, havsnivåhöjningar och värmeböljor.

Hur planen togs fram

Arbetet med att ta fram planen har bedrivits förvaltnings- och bolagsövergripande under ledning av kommunens klimatstrateg. I workshops har utsedda tjänstepersoner, "klimatister", tillsammans reviderat och formulerat åtgärder utifrån en modell som lanserats av Länsstyrelsen i Skåne.

Planens innehåll

Planen består av tre delar:

- Del 1 - Ett samlat kunskapsunderlag
- Del 2 - Framtidsscenarioer och vilken effekt dessa får på klimatförändringarna.
- Del 3 - Åtgärdsdel som pekar ut åtgärder samt vilka som är ansvariga för att genomföra dem. Åtgärderna sorteras in i åtta sektorer:
 - 1) Kommunikationer och kunskapsutveckling
 - 2) Tekniska försörjningssystem
 - 3) Bebyggelse och byggnader
 - 4) Jordbruk och areella näringar
 - 5) Turism och friluftsliv
 - 6) Naturmiljön
 - 7) Människors hälsa
 - 8) Påverkan från omvärldsförändringar

Borgmästaravtalet

Efter att planen antogs har Trelleborgs kommun också anslutit sig till Borgmästaravtalet (Covenant of Mayors), en klimatrörelse för lokala myndigheter som administreras av EU-kommissionen. En fungerande klimatanpassningsplan anges som ett av kraven för att vara fullvärdig medaktör i sammanslutningen.

Uppföljning

Alltsedan planens antagande 2018 har Trelleborgs kommun arbetat med genomförande av åtgärderna. Efter 2020 presenterades en halvtidsrapport, nu följs åtgärdernas genomförandegrad upp igen efter 2021, i enlighet med beslut i Kommunfullmäktige.

De utpekade ansvariga har var för sig fått bedöma status på åtgärdernas genomförande utifrån följande variabler:

- **E = ej påbörjad,**
- **P = påbörjad,**
- **H = genomfört till hälften eller mer,**
- **G = genomförd helt/pågår kontinuerligt.**

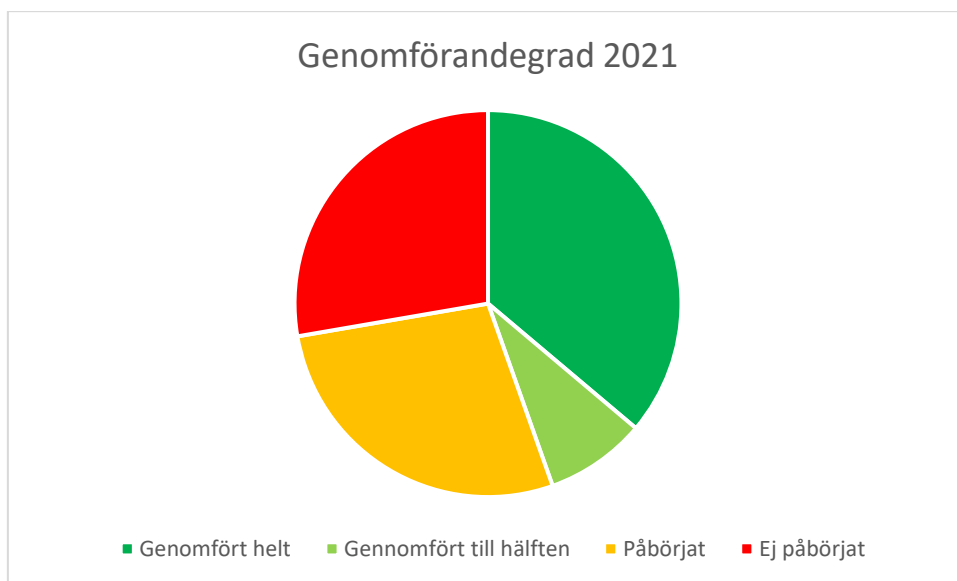
Somliga åtgärder som i den tidigare rapporten bedömdes som Ej relevanta har tagits bort ur uppföljningen. Sammanlagt har 84 åtgärder följts upp.

Resultat

Uppföljningen visar att 60 procent av de utpekade åtgärderna har påbörjats och i stor utsträckning även genomförts. Cirka en tredjedel av åtgärderna är ännu inte påbörjade.

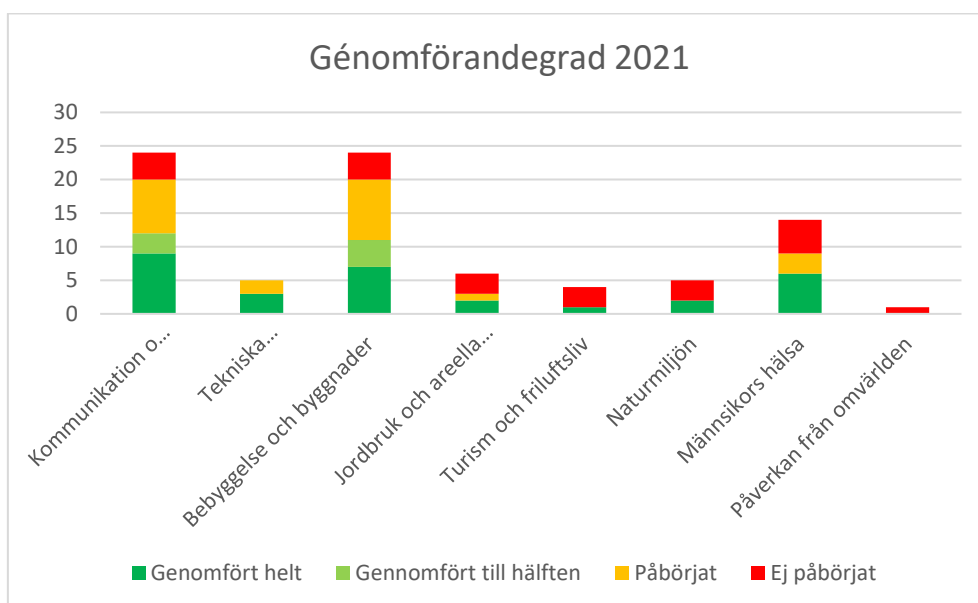
Uppföljningen av åtgärdernas genomförandestatus visas i Figur 1. Den visar följande resultat:

- 36 procent (30 st) är **helt genomförda eller pågår kontinuerligt.**
- 8 procent (7 st) är **genomförda till hälften** eller mer.
- 27 procent (23 st) av åtgärderna är **påbörjade.**
- 27 procent, (23 st) är **ännu inte påbörjade.**

Figur 1: Genomförandestatus 2020 för de 84 åtgärderna i Klimatanpassningsplan 2018-2023.

Figur 2. visar genomförandestatus för åtgärderna fördelade sektorsvis.

Figur 2. Genomförandestatus 2020 för de 84 åtgärderna i Klimatanpassningsplan 2018-2023 fördelade per sektor.

Jämfört med uppföljningen efter 2020 har inga stora förflyttningar skett av arbetet med åtgärdernas genomförande. Flera av åtgärderna har långa tidsperspektiv, vilket kan vara en förklaring.

Trelleborgs kommun, i likhet med andra samhällsaktörer har fokuserat arbetet till att i första hand omfatta

- Skyfall och översvämningar

- Havsnivåhöjningar och kustskydd
- Värmebölja och höga temperaturer.

Inom samtliga tre områden har Trelleborgs kommun vid olika tillfällen drabbats av kraftiga effekter:

- Skyfall och kraftiga regnväder vid flera tillfällen i början av 2010-talet, i centrum och på landsbygden i östra delen av kommunen.
- Havsnivåhöjning 4 januari 2017, då havsnivån steg under en eftermiddag till +1,20 meter längs kuststräckan mellan Åhus och Skanör.
- En omfattande värmebölja med extremtemperaturer under en mycket lång tidsperiod sommaren 2018 med vattenbrist och torka som följd, liksom hälsopåverkan på kommuninvånarna.

Ej påbörjade åtgärder

Bland de åtgärder som fortfarande **inte alls är påbörjade** återfinns bland annat följande åtgärder:

- Undersök risk och beredskap för solkurvor vid ökad temperatur
- Undersök risken och beredskapen för tågolyckor/inställd trafik på grund av extrema väderhändelser
- Undersök i vilken utsträckning tågstationen och spåren är förberedda att kunna hantera framtida klimat med hänsyn till temperatur, nederbörd, vind och havsnivåhöjning.
- Ta fram en plan för utveckling av hållbar turism inför nya möjligheter och utmaningar pga ett ändrat klimat.
- Stötta besöksnäringen genom att inspirera och utbilda om klimatförändringar och hur anpassning bör ske.
- Integrera förutsättningar för hållbar och robust turism i den fysiska planeringen
- Undersök hur kommunens åkermark kommer att påverkas vid framtida klimatförhållanden.
- Upprätta en handlingsplan för lantbrukarna i kommunen gällande klimatförändringar med en åtgärdslista för hur framtida klimatförhållanden kan hanteras gällande omhändertagande av jordbruksmark, införande av nya grödor m m.
- Utveckling av naturvården med hänsyn till ändrad naturmiljö. Kartläggning och analys av klimatpåverkan på den biologiska mångfalden.
- Ta fram en plan över hur naturen ska bevaras vid påverkan av klimatförändringar.
- Upprätta en plan för hur den marina miljön ska bevaras och skyddas för klimatförändringar.

Pågående åtgärder som är särskilt viktiga att nämna

Kustskyddsarbetet och tematiska tillägget : Sedan hösten 2019 pågår ett arbete med att ta fram ett flertal utredningar som främst berör frågor kring stigande havsnivåer. Målsättningen med arbetet är att mer konkret studera vilka kustavsnitt som bör skyddas och att föreslå åtgärder för dessa. Tillsammans med kompletterande material utgör delar av utredningarna underlag för den översiktliga planeringen.

I det s k tematiska tillägget till Översiktsplan 2028 för orter och landsbygden, från 2021, presenteras ett fördjupat arbete fram kring hantering av stigande hav och översvämningar.

Projekt kring värmeöar och värmeböljas effekter: Trelleborgs kommun deltar tillsammans med Lerums kommun i ett projekt som leds av RISE i Göteborg och som rör värmeöar samt värmeböljor och dess effekter. Personer med olika roller i de båda kommunerna intervjuas om den extremt varma sommaren 2018 för att se vilken beredskap och vilka strategier som finns vid värmebölja. Även satellitbilder, värmekartor, tas fram för att identifiera de allra varmaste platserna i kommunerna, s k värmeöar.

Projektet har pausats under 2021 och återupptas under 2022.

Förslag till fortsatt genomförande till 2023

För att nå i mål till 2023 med genomförandet av de mest angelägna av planens åtgärder, föreslås att ej påbörjade åtgärder startas upp och att debatten om vilka åtgärder som ska prioriteras hålls levande inför en revidering av planen efter 2023.

Slutord

Det strategiska klimatanpassningsarbetet i Trelleborgs kommun har sedan start legat i framkant tack vare det stora engagemang som funnits politiskt för frågorna, i kombination med det breda övergripande arbetet där förvaltningar och samtliga bolag varit involverade. De planer som antagits 2013 och 2018 har varit till stor nytta för att driva arbetet framåt på bred front. Lagstiftning och övrig samhällsstyrning har dock utvecklats, varför det är klokt att inom en nära framtid göra ett större omtag kring hur kommunen ska fortsätta att arbeta för att säkerställa kommunens robusthet vid extrema skyfall, havsnivåhöjningar och värmeböljor, samt också höja beredskapen för mera långsiktig påverkan som ger förändringar på natur, lantbruk, turistströmmar osv.

Anitha Ljung
Klimatstrateg, Planavdelningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen